

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
školství, mládeže
a tělovýchovy

Střední článek
podpory

Název projektu:
Střední článek podpory
Registrační číslo projektu:
CZ.02.02.02/00/22_005/0004237

Vstupní pracovnělékařské prohlídky ve školách a školských zařízeních

Praktická metodika pro ředitele škol a školských zařízení

Obsah

Úvod	2
Použité zkratky	2
1. Základní postup školy při posouzení prohlídky	3
2. Pracovní poměr, DPP, DPČ, mladiství a pedagogičtí pracovníci	3
2.1 Pracovní poměr	4
2.2 DPP a DPČ	4
2.3 Mladistvý zaměstnanec	4
2.4 Pedagogičtí pracovníci	5
2.5 Rychlé shrnutí pro praxi	5
3. Určení poskytovatele pracovnělékařské prohlídky	6
4. Typické situace ve škole	7
5. Žádost o prohlídku a evidence	8
6. Právní opory a základní pojmy	9

Úvod

Tato metodika je určena ředitelům škol a školských zařízení (dále „školy“) jako praktická pomůcka při rozhodování, kdy je třeba zajistit vstupní pracovnělékařskou prohlídku osoby, která má pro školu začít pracovat.

Vychází z jednoduchého principu: nejprve se posuzuje skutečně vykonávaná práce, pracovní podmínky, kategorie práce, případná profesní rizika, typ pracovněprávního vztahu a věk osoby. Teprve poté škola určí, zda je vstupní pracovnělékařská prohlídka povinná, nebo zda ji může vyžádat.

Text je členěn pomocí piktogramů:

§označuje pravidlo nebo povinnost plynoucí z právních předpisů,

Ioznačuje vysvětlení nebo upozornění,

D ...označuje doporučený praktický postup.

Metodika vychází zejména ze zákoníku práce, zákona o specifických zdravotních službách, zákona o ochraně veřejného zdraví, vyhlášky o pracovnělékařských službách a předpisů k ochraně zdraví při práci.

Použité zkratky

Zkratka	Význam
ZP	zákoník práce
ZSZS	zákon o specifických zdravotních službách
ZOVZ	zákon o ochraně veřejného zdraví
Vyhláška o PLS	vyhláška č. 79/2013 Sb., o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče
PLS	pracovnělékařské služby
DPP	dohoda o provedení práce
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
OOVZ	orgán ochrany veřejného zdraví

1. Základní postup školy při posouzení prohlídky

§

Škola neposuzuje potřebu vstupní pracovnělékařské prohlídky pouze podle názvu pracovní pozice ani pouze podle toho, zda jde o pracovní poměr, DPP nebo DPČ. Rozhodující je konkrétní práce, kterou má osoba vykonávat, pracovní podmínky, kategorie práce, případná profesní rizika a věk osoby. ([§ 53 až 59 ZSZS](#); [§ 37 ZOVZ](#); [vyhláška č. 79/2013 Sb.](#))

I

V praxi si škola nejprve ujasní, jakou práci bude osoba skutečně vykonávat a v jakém prostředí bude pracovat. Stejný název pracovní pozice může v různých školách znamenat rozdílnou práci.

Například školník může v jedné škole vykonávat pouze drobnou údržbu, v jiné škole může pracovat ve výškách, manipulovat s břemeny nebo obsluhovat technická zařízení. Podle toho se může lišit i závěr, zda je vstupní pracovnělékařská prohlídka povinná.

Zaměstnavatel má povinnost vést kategorizaci prací, a to rozdělením prací do čtyř kategorií podle rizikových faktorů. O zařazení práce do třetí a čtvrté kategorie rozhoduje příslušný OOVZ na základě žádosti zaměstnavatele. Práce do druhé kategorie zařazuje přímo sám zaměstnavatel. Ostatní práce, které takto zařazeny nebyly, se považují za práce první kategorie. ([§ 37 ZOVZ](#))

Rizikovou prací je práce zařazená do kategorie třetí a čtvrté, a dále práce druhé kategorie, pokud tak z důvodu ochrany zdraví rozhodne OOVZ, tzv. druhá riziková. ([§ 39 odst. 1 ZOVZ](#))

D

Při posouzení, zda je třeba vstupní pracovnělékařskou prohlídku provést, škola postupuje v tomto pořadí:

1. určí skutečnou pracovní náplň,
2. ověří kategorii práce,
3. zjistí, zda jde o rizikovou práci nebo práci s profesním rizikem,
4. zohlední, zda jde o pracovní poměr, DPP nebo DPČ,
5. ověří, zda osoba není mladistvá,
6. rozhodne, zda je prohlídka povinná nebo může být vyžádána,
7. určí, kdo prohlídku provede.

Pokud si škola není jistá kategorií práce, rizikovými faktory, profesním rizikem nebo správným postupem, obrátí se na svého poskytovatele pracovnělékařských služeb a předá mu stručný popis práce a pracovních podmínek.

2. Pracovní poměr, DPP, DPČ, mladiství a pedagogičtí pracovníci

§

Škola zohlední také typ pracovněprávního vztahu. Jinak se může posuzovat pracovní poměr a jinak DPP nebo DPČ. Samostatně se vždy posuzuje mladistvý zaměstnanec. ([§ 59 ZSZS](#); [§ 247 ZP](#))

I

Samotný typ smlouvy ale nestačí. Škola vždy vychází z konkrétní práce, kterou má osoba vykonávat. DPP nebo DPČ automaticky neznamená, že vstupní pracovnělékařská prohlídka není potřeba.

Stejně tak pracovní poměr automaticky neznamená, že vstupní pracovnělékařská prohlídka bude povinná v každém případě.

2.1 Pracovní poměr

§

U pracovního poměru, s výjimkou mladistvých, je vstupní pracovnělékařská prohlídka povinná tehdy, pokud má osoba vykonávat práci v kategorii druhé, druhé rizikové, třetí nebo čtvrté nebo má-li být součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle [§ 60](#) (tzv. profesní riziko) nebo jinými právními předpisy.

I když práce může být zařazena do první kategorie, může se na ni vztahovat tzv. profesní riziko. V takovém případě je povinnost vstupní pracovnělékařskou prohlídku zajistit.

Seznam profesních rizik obsahuje [vyhláška o PLS](#). Jedná se například o práce ve výškách, noční práci, obsluhu kotlů s výkonem alespoň jednoho kotle 50 kW a vyšším, obsluhu a opravu vysokonapěťových elektrických zařízení. Profesních rizik je však více a škola musí vycházet z [vyhlášky o PLS](#).

Škola však může vstupní pracovnělékařskou prohlídku vyžadovat i v případech, kdy není povinná. ([§ 59 odst. 1 písm. d\) ZSZS](#))

Pokud ji nevyžádá, považuje se osoba ucházející se o práci za zdravotně způsobilou k výkonu dané práce, dokud případná pracovnělékařská prohlídka neprokáže opak. ([§ 59 odst. 1 písm. d\) ZSZS](#))

V praxi bude nezpůsobilost prokázána typicky na základě mimořádné prohlídky.

2.2 DPP a DPČ

§

U DPP a DPČ, s výjimkou mladistvých, je vstupní pracovnělékařská prohlídka povinná tehdy, má-li být uchazeč o práci zařazen k práci, která je podle zákona prací rizikovou, tj. jde o práci zařazenou do třetí nebo čtvrté kategorie, případně do druhé kategorie rizikové. ([§ 59 odst. 1 písm. b\) bod 2 ZSZS](#))

Obdobně jako u pracovního poměru je vstupní pracovnělékařská prohlídka povinná také tehdy, má-li být součástí práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 (tzv. profesní riziko – viz výše) nebo jinými právními předpisy.

Platí také stejná pravidla jako v kapitole 2.1: škola může vstupní pracovnělékařskou prohlídku vyžadovat i v případě, kdy není povinná. Pokud ji nevyžádá, považuje se osoba ucházející se o práci za zdravotně způsobilou k výkonu dané práce, dokud případná pracovnělékařská prohlídka neprokáže opak.

I

V praxi škola primárně neřeší samotnou dohodu, ale práci, která má být vykonávána. Jiný režim může mít administrativní výpomoc, jiný práce ve školní jídelně, údržba, vedení sportovního kroužku nebo činnost s vyšší fyzickou či bezpečnostní náročností.

2.3 Mladistvý zaměstnanec

§

Mladistvým zaměstnancem je zaměstnanec mladší 18 let. ([§ 350 odst. 2 ZP](#))

U mladistvého škola zajistí vstupní pracovnělékařskou prohlídku před vznikem pracovního poměru i před vznikem DPP nebo DPČ. Tato povinnost platí bez ohledu na délku trvání pracovněprávního vztahu.

Pracovní lékařská prohlídka se zajistí také před převedením mladistvého na jinou práci. Mladistvý zaměstnanec musí být dále posuzován podle potřeby, nejméně jednou ročně. Pracovní lékařskou prohlídku mladistvého vždy hraří škola. (§ 247 ZP)

I

U mladistvého zaměstnance neexistuje výjimka, podle níž by provedení vstupní pracovní lékařské prohlídky nebylo v některých případech povinné.

2.4 Pedagogičtí pracovníci

I

V praxi se objevuje názor, že pedagogický pracovník musí absolvovat vstupní pracovní lékařskou prohlídku vždy, protože zdravotní způsobilost je jedním z předpokladů pro výkon činnosti pedagogického pracovníka podle § 3 odst. 1 písm. d) zákona o pedagogických pracovnících.

MŠMT se s tímto výkladem neztotožňuje. Zákon o pedagogických pracovnících sice stanoví zdravotní způsobilost jako jeden z předpokladů pro výkon činnosti pedagogického pracovníka, neobsahuje však zvláštní úpravu vstupních pracovní lékařských prohlídek.

I u pedagogických pracovníků se proto postupuje podle ZSZS. Vstupní pracovní lékařská prohlídka není povinná pouze z toho důvodu, že jde o pedagogického pracovníka. Rozhodující je konkrétní práce, kategorie práce, případné profesní riziko, typ pracovního vztahu a věk osoby.

2.5 Rychlé shrnutí pro praxi

Situace	Jak škola postupuje
Pracovní poměr – kategorie první bez profesního rizika	Vstupní pracovní lékařská prohlídka není povinná; škola ji může vyžádat.
Pracovní poměr – kategorie druhá, druhá riziková, třetí nebo čtvrtá	Škola vstupní pracovní lékařskou prohlídku zajistí.
DPP/DPČ – kategorie první nebo druhá neriziková bez profesního rizika	Vstupní pracovní lékařská prohlídka není povinná; škola ji může vyžádat.
DPP/DPČ – druhá riziková, třetí nebo čtvrtá kategorie	Škola vstupní pracovní lékařskou prohlídku zajistí.
Pracovní poměr/DPP/DPČ – mladistvý zaměstnanec nebo uchazeč	Škola vstupní pracovní lékařskou prohlídku zajistí.

3. Určení poskytovatele pracovnělékařské prohlídky

§

Škola nejprve stanoví, zda je vstupní pracovnělékařská prohlídka v dané situaci povinná, nebo zda ji chce vyžádat. Poté určí, kdo může zdravotní způsobilost posoudit.

U běžné práce v kategorii první, není-li součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle [§ 60](#) (tzv. profesní riziko) nebo jinými právními předpisy, lze u vstupní pracovnělékařské prohlídky využít:

a) poskytovatele pracovnělékařských služeb, s nímž má škola uzavřenou písemnou smlouvu, nebo poskytovatele pracovnělékařských služeb, který pracovnělékařské prohlídky provádí na základě smlouvy podle [§ 57a](#) ([§ 59 odst. 1 písm. a\) ZSZS](#)),

b) registrujícího poskytovatele zdravotních služeb posuzované osoby, tj. praktického lékaře v případě zletilých osob nebo praktického lékaře pro děti a dorost nebo pediatra v případě mladistvých. ([§ 54 odst. 2 písm. b\) ZSZS](#))

V ostatních případech škola vstupní pracovnělékařskou prohlídku zajistí u poskytovatele pracovnělékařských služeb, s nímž má uzavřenou písemnou smlouvu, nebo u poskytovatele pracovnělékařských služeb, který pracovnělékařské prohlídky provádí na základě smlouvy podle [§ 57a](#).

D

Situace	Kdo prohlídku provádí
Běžná práce v kategorii první bez profesního rizika	U vstupní pracovnělékařské prohlídky lze využít registrujícího praktického lékaře posuzované osoby i smluvního poskytovatele pracovnělékařských služeb.
Mladistvý u práce v kategorii první bez profesního rizika	Lze využít registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo pediatra i smluvního poskytovatele pracovnělékařských služeb.
Práce v kategorii druhé, druhé rizikové, třetí nebo čtvrté nebo profesní riziko	Škola zajistí vstupní pracovnělékařskou prohlídku přes poskytovatele pracovnělékařských služeb.
Škola si není jistá kategorií práce nebo riziky	Obrátí se na poskytovatele pracovnělékařských služeb a předá mu popis práce a pracovních podmínek.

4. Typické situace ve škole

I

Níže uvedené situace slouží jako pomůcka pro první orientaci. Nejde o automatické rozhodnutí pro všechny školy. Stejná pracovní pozice může mít v různých školách odlišnou náplň a jiné pracovní podmínky. Pokud se pracovní náplň, pracovní podmínky nebo rizika změní, škola znovu posoudí, zda se mění i režim vstupní pracovnělékařské prohlídky.

D

Situace	Co škola ověří	Praktický postup
Učitel při běžné výuce	Kategorii práce, prostředí výuky a případné další činnosti.	U běžné výuky bez rizik a profesního rizika (např. mimo práci v chemické laboratoři) není vstupní pracovnělékařská prohlídka povinná jen proto, že jde o učitele.
Učitel odborného výcviku nebo praktického vyučování	Práci se stroji, nástroji, chemickými látkami nebo technickým vybavením a případné rizikové faktory spojené s těmito činnostmi.	Rozhoduje konkrétní obor a pracovní podmínky. Pokud jde o rizikovou práci, profesní riziko nebo vyšší kategorii práce, škola vstupní pracovnělékařskou prohlídku zajistí přes poskytovatele pracovnělékařských služeb.
Asistent pedagoga	Druh podpory, fyzickou pomoc, prostředí a náročnost práce s konkrétním dítětem nebo žákem.	Jinak se posuzuje běžná podpora při výuce a jinak fyzicky náročná pomoc nebo práce ve specifických podmínkách.
Školník nebo údržbář	Práci ve výškách, manipulaci s břemeny, práci s nářadím, obsluhu zařízení, venkovní práce a chemické látky.	Rozhodující je konkrétní pracovní náplň. Při rizikové práci, profesním riziku nebo vyšší kategorii práce škola vstupní pracovnělékařskou prohlídku zajistí přes poskytovatele pracovnělékařských služeb.
Uklízečka	Používané čisticí prostředky, chemické látky, fyzickou zátěž, pracovní dobu a rozsah úklidu.	Důležité jsou hlavně používané prostředky a skutečné pracovní podmínky.
Pracovník školní jídelny	Práci s potravinami, teplo, fyzickou zátěž, manipulaci s břemeny a práci s vybavením kuchyně.	Rozhoduje konkrétní provoz jídelny a pracovní podmínky.
Vedoucí kroužku	Druh kroužku, prostředí a fyzickou nebo bezpečnostní náročnost.	Jinak se posuzuje výtvarný kroužek a jinak sportovní nebo pohybová aktivita.
Mladistvý brigádník	Konkrétní práci, kategorii práce a to, zda jde o práci bez profesního rizika.	Škola zajistí vstupní pracovnělékařskou prohlídku vždy. U práce v kategorii první bez profesního rizika může vstupní pracovnělékařskou prohlídku provést registrující praktický lékař pro děti a dorost; v ostatních případech škola vstupní pracovnělékařskou prohlídku zajistí přes poskytovatele pracovnělékařských služeb.
Správce IT	Zda jde pouze o práci u počítače, nebo také o manipulaci s technikou, pohyb po budově, práci na žebříku či zásahy do zařízení.	Pokud jde jen o běžnou práci u počítače bez rizik a profesního rizika, režim bude jiný než u technické správy zařízení v provozu školy.

5. Žádost o prohlídku a evidence

§

Vstupní pracovnílékařská prohlídka se provádí na základě žádosti školy. V žádosti musí být uvedeny údaje potřebné k posouzení zdravotní způsobilosti ke konkrétní práci a musí splňovat obsahové náležitosti podle [§ 15 vyhlášky č. 79/2013 Sb.](#)

Škola vychází ze závěru lékařského posudku. Osobu, která není k dané práci zdravotně způsobilá, nelze k této práci zařadit. ([§ 15](#) a [§ 16](#) vyhlášky č. 79/2013 Sb.; [§ 41 a násl. ZSZS](#))

I

Nestačí, aby zaměstnanec nebo uchazeč přinesl obecné potvrzení, že je „zdravý“ nebo „schopen práce“. Lékař musí vědět, k jaké práci se zdravotní způsobilost posuzuje a za jakých podmínek bude práce vykonávána.

Žádost musí popsat skutečnou práci, nejen název pozice. Jinou informaci potřebuje lékař u administrativní práce, jinou u školníka, pracovníka školní jídelny, asistenta pedagoga s fyzickou dopomocí nebo u sportovní činnosti.

D

V žádosti o vstupní pracovnílékařskou prohlídku škola uvede zejména:

- a) identifikační údaje zaměstnavatele,
- b) identifikační údaje zaměstnance nebo osoby ucházející se o zaměstnání,
- c) údaje o pracovním zařazení a pracovních podmínkách, zejména:
 - údaje o pracovním zařazení,
 - údaje o druhu práce a konkrétní pracovní činnosti,
 - týdenní pracovní dobu, režim pracovní doby a délku směny,
 - údaje o rizikových faktorech ve vztahu ke konkrétní práci,
 - míru rizikových faktorů pracovních podmínek vyjádřenou kategorií práce podle jednotlivých rozhodujících rizikových faktorů,
 - jiné skutečnosti, jsou-li rozhodné pro posouzení zdravotní způsobilosti,
- d) druh požadované pracovnílékařské prohlídky,
- e) důvod k provedení prohlídky.

Škola si v souvislosti se vstupními pracovnílékařskými prohlídkami eviduje zejména:

- komu byla žádost podána (např. poskytovateli pracovnílékařských služeb),
- jakého pracovního zařazení se týkala,
- kdy byla vstupní pracovnílékařská prohlídka provedena,
- jaký je závěr lékařského posudku,
- zda je třeba hlídat další termín pracovnílékařské prohlídky (např. u mladistvého nebo v případě, že zaměstnanec bude muset procházet periodickými prohlídkami).

Škola neeviduje zdravotní diagnózy ani podrobné zdravotní údaje. Pro pracovněprávní účely je rozhodující závěr posudku o zdravotní způsobilosti k dané práci.

6. Právní opory a základní pojmy

§

Metodika vychází zejména z těchto právních předpisů:

[zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce,](#)

[zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách,](#)

[zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví,](#)

[vyhláška č. 79/2013 Sb., o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče,](#)

[nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci.](#)

Pro účely této metodiky se vychází ze znění účinného od 1. 1. 2026, včetně změn provedených [vyhláškou č. 449/2025 Sb.](#)

I

Pro snazší orientaci se v metodice používají tyto pojmy:

Pojem	Význam v této metodice
Škola	Škola nebo školské zařízení jako zaměstnavatel.
Zaměstnanec	Osoba vykonávající práci v pracovním poměru, na DPP nebo na DPČ.
Osoba ucházející se o zaměstnání	Osoba, u níž škola předpokládá vznik pracovněprávního vztahu.
Mladistvý zaměstnanec	Zaměstnanec mladší 18 let.
Pracovnělékařská prohlídka	Prohlídka sloužící k posouzení nebo ověření zdravotní způsobilosti ke konkrétní práci.
Poskytovatel pracovnělékařských služeb	Poskytovatel zdravotních služeb, který pro školu zajišťuje pracovnělékařské služby.
Registrující praktický lékař	Praktický lékař posuzované osoby; u mladistvého praktický lékař pro děti a dorost nebo pediatr.
Kategorie práce	Zařazení práce podle míry rizikových faktorů podle předpisů k ochraně veřejného zdraví.
Riziková práce	Práce, u které pracovní podmínky představují vyšší zdravotní riziko. Je to práce zařazená do kategorie třetí a čtvrté, a dále práce druhé kategorie, pokud tak z důvodu ochrany zdraví rozhodne OOVZ, tzv. druhá riziková.
Profesní riziko	Situace, kdy je zdravotní způsobilost ke konkrétní činnosti významná pro bezpečný výkon práce nebo ji zvlášť vyžaduje právní úprava.

